

P/8106098

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ZELENE TRANZICIJE

KLASA: 023-03/24-01/59
URBROJ: 517-02-1-2-20-2

PROVEDBENI PROGRAM
MINISTARSTVA ZAŠTITE OKOLIŠA I ZELENE TRANZICIJE
za razdoblje 2024. – 2028. godine

Zagreb, rujan 2024.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	3
1. UVOD	3
a) Djelokrug	4
b) Vizija	5
c) Misija	5
d) Organizacijska struktura	6
e) Agencije, ustanove i/ili trgovačka društva	6
2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA KOJI ĆE SE ADRESIRATI PROVEDBENIM PROGRAMOM	7
3. DOPRINOS PROVEDBENIH CILJEVA IZ POVEZANIH AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA	7
4. NAZIVI I OPISI MJERA MINISTARSTVA	12
Uprava za klimatsku tranziciju	12
Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom	16
Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora	17
Uprava za zaštitu prirode	19
Uprava za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju	21
Zavod za zaštitu okoliša i prirode	24
Glavno tajništvo	26
Samostalni sektor za pravne poslove	27
Samostalna služba za unutarnju reviziju	27

PREDGOVOR

Svjedoci smo brzih i intenzivnih promjena koje utječu na sve aspekte društva i njegove mogućnosti djelovanja. Te promjene zahtijevaju brze prilagodbe, nove modele poslovanja i upravljanja, posebno u područjima pogođenima klimatskim promjenama, degradacijom okoliša te potrebom za zaštitom prirode i njenih resursa.

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (dalje u tekstu: Ministarstvo) potvrđuje svoj nastavak djelovanja u smjeru rješavanja izazova povezanih s klimatskim promjenama te njihovim utjecajem na prirodu i okoliš. Kroz prilagodbu na klimatske promjene, Ministarstvo sudjeluje u kreiranju politika i instrumenata, financiranju mjera za ublažavanje i prilagodbu te koncepta održivog razvoja i ima značajnu ulogu u provedbi politika koje za cilj imaju smanjenje okolišnog otiska, prelazak na zeleno i niskouglično gospodarstvo te aktivnu borbu protiv klimatskih promjena.

Definiranjem strateških smjerova, razvijanjem programa i planova održivog razvoja društva, Ministarstvo provodi politike utemeljene na načelima očuvanja prirode i okoliša te kroz pametnu i inkluzivnu zelenu tranziciju, nastoji omogućiti kvalitetniji život i prosperitetnije društvo.

U okviru širokog spektra djelatnosti, posebice provođenja zelene tranzicije, Ministarstvo je nadležno za unaprjeđenje provedbe politika zaštite okoliša i održivog korištenja prirodnih resursa. To uključuje učinkovito gospodarenje otpadom, određivanje područja visoko opterećenih otpadom, povećanje stope recikliranja, ulaganje u vodno gospodarstvo i upravljanje vodnim resursima, zaštitu mora, zraka i tla te zaštitu od svjetlosnog onečišćenja. Osim navedenog, Ministarstvo je zaduženo za održivo korištenje prirodnih resursa i očuvanje bioraznolikosti, za aktivnosti vezane uz smanjenje emisije stakleničkih plinova, tranziciju prema niskougličnom i klimatski otpornom društvu te dekarbonizaciju gospodarstva, energetike i prometa – ključnog preduvjeta za razvoj gospodarstva.

Odras spomenutih djelovanja prikazan je postavljenim ciljevima u Provedbenom programu Ministarstva za razdoblje od 2024.-2028. (dalje u tekstu: Provedbeni program), zajedno s opisom mjera. Usmjerenost Ministarstva je na ostvarenju zelene tranzicije, izgradnju otpornijeg i održivog društva, unaprjeđenje informacijskog sustava te korištenje novih tehnologija u svrhu razvoja i održivosti.

Daljnji nastavak ovog procesa usmjeren je i na očuvanje radnih mjesta te stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja.

1. UVOD

Ministarstvo je ustrojeno temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 57/24). Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije (NN 71/24), uređeno je unutarnje ustrojstvo, djelokrug upravnih organizacija i drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica, način upravljanja te druga pitanja od osobitog značaja za rad Ministarstva.

a) Djelokrug

Djelokrug Ministarstva obuhvaća poslove koji se odnose na zaštitu i očuvanje okoliša i prirode u skladu s politikama održivog razvoja Republike Hrvatske; poslove u vezi s gospodarenjem otpadom i procjenom utjecaja na okoliš, poslove u vezi sa zaštitom zraka, tla i od svjetlosnog onečišćenja, poslove u vezi s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom klimatskim promjenama te poslove koji se odnose na upravljanje vodama, upravne i druge poslove. Nadalje, Ministarstvo surađuje s drugim državnim tijelima, nevladinim organizacijama, akademskom zajednicom i privatnim sektorom kako bi osiguralo učinkovitost svojih politika i postiglo ciljeve zelene tranzicije.

Djelokrug rada u području zaštite okoliša obuhvaća razvoj i provođenje politika, zakona i pravnih akata usmjerenih na zaštitu okoliša i zaštitu okoliša od utjecaja opterećenja, uključujući zrak, vodu, tlo, biološku raznolikost, otpad, svjetlosno onečišćenje te očuvanje kvalitete zraka s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi. Važan segment odnosi se na gospodarenje otpadom, uključujući sprječavanje nastanka otpada, recikliranje i oporabu, gospodarenje posebnim kategorijama otpada u okviru kružnog gospodarstva, promicanje održivih praksi gospodarenja otpadom, prevenciju i kontrolu onečišćenja te nadzor nad industrijskim postrojenjima i drugim izvorima onečišćenja.

Održivi razvoj uključuje integraciju održivih praksi u svim sektorima gospodarstva, poticanje energetske učinkovitosti i održivih tehnologija, podršku i razvoj projekata koji potiču održivi gospodarski rast, uključujući obnovljive izvore energije i zelenu infrastrukturu.

Zelena tranzicija usmjerena je na sljedeće: provedbu mjera i strategija za smanjenje emisija stakleničkih plinova te prelazak na niskougljično gospodarstvo; pružanje podrške hrvatskim poduzetnicima za ulaganja u zelenu tranziciju i smanjenju emisija stakleničkih plinova, sredstvima koja se generiraju kao prihod od dražbi u okviru sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova (EU ETS) iz Modernizacijskog fonda, Inovacijskog fonda, Socijalnog klimatskog fonda i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost; poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (solarne elektrane, vjetroelektrane, biomasa), smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima te promicanje inovacija i novih tehnologija koje podržavaju zelenu tranziciju, uključujući električnu mobilnost i energetske učinkovite građevine.

Aktivnosti vezane uz klimatske promjene i prilagodbu na iste, usmjerene su na razvijanje i provedbu nacionalne strategije za prilagodbu klimatskim promjenama, jačanje otpornosti na klimatske promjene te sudjelovanje u međunarodnim sporazumima za borbu protiv klimatskih promjena, kao što su Pariški sporazum i Montrealski protokol.

Zaštita prirode obuhvaća aktivnosti zaštite i očuvanje bioraznolikosti i povezanih usluga ekosustava i upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom Natura 2000 te postizanje oporavka i otpornosti prirode kroz održivo korištenje prirodnih dobara i obnovu narušenih ekosustava.

Upravljanje vodama i zaštita mora predstavlja važan segment djelokruga rada koji je usmjeren na provođenje nacionalne politike u pogledu zaštite voda, mora i priobalja, vodnoga dobra, korištenja voda, navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda te usklađenje s politikama EU-a relevantnim za vode i more; razvoj djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje otpadnih voda, uključujući i

proces restrukturiranja i okrupnjavanja u sektoru vodnih usluga te provedba ulaganja u projekte razvoja vodnokomunalne infrastrukture, zaštite od poplava i navodnjavanja nacionalnim i sredstvima EU-a te promicanje održivog korištenja vodnih resursa uključujući racionalnu uporabu vode u poljoprivredi, energetici, industriji, poslovnom sektoru i kućanstvima.

Osim navedenog, Ministarstvo aktivno sudjeluje u radu institucija Europske unije u kreiranju politika i zakonodavstva iz područja zaštite okoliša te u međunarodnim procesima i organizacijama koje se bave zaštitom okoliša i okolišnim stupom održivog razvoja. Ministarstvo je nacionalna kontakt točka vezano za Program za okoliš i djelovanje u području klime (LIFE) kao i za Program za okoliš Ujedinjenih naroda (UNEP) te je nacionalni koordinator za sudjelovanje u programima i instrumentima EU-a iz područja zaštite okoliša. Ministarstvo pridaje veliki značaj bilateralnoj suradnji, suradnji s regionalnim organizacijama i inicijativama te aktivnostima usmjerenim na promicanje ulaganja u zaštitu prirode, klimatske tranzicije, doprinosu kružnosti i gospodarenju otpadom financiranim sredstvima EU-a.

Donošenjem Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske, Ministarstvo je postavilo smjer prema održivom razvoju temeljenom na gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitom korištenju resursa, s ciljem postizanja gospodarskog rasta uz manju potrošnju energije i veće korištenje obnovljivih izvora energije.

Ministarstvo sudjeluje u kreiranju međunarodne i politike EU-a za zaštitu okoliša i klime te zastupa nacionalna stajališta u radu tijela EU-a te drugim međunarodnim tijelima u područjima iz njegove nadležnosti.

Zaštita okoliša od ključne je važnosti zbog sve izraženijih posljedica klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti, koje predstavljaju ozbiljnu prijetnju ljudskim životima, imovini i ekosustavima. Ekstremni vremenski događaji, poput suša i poplava, ukazuju na žurnost uvođenja održivih politika koje će ojačati otpornost te smanjiti štetne utjecaje na okoliš. Klimatske horizontalne politike igraju važnu ulogu u ovoj tranziciji jer donose sveobuhvatan pristup koji povezuje okolišne, gospodarske i društvene ciljeve za dugoročno održiv razvoj i klimatsku neutralnost.

b) Vizija

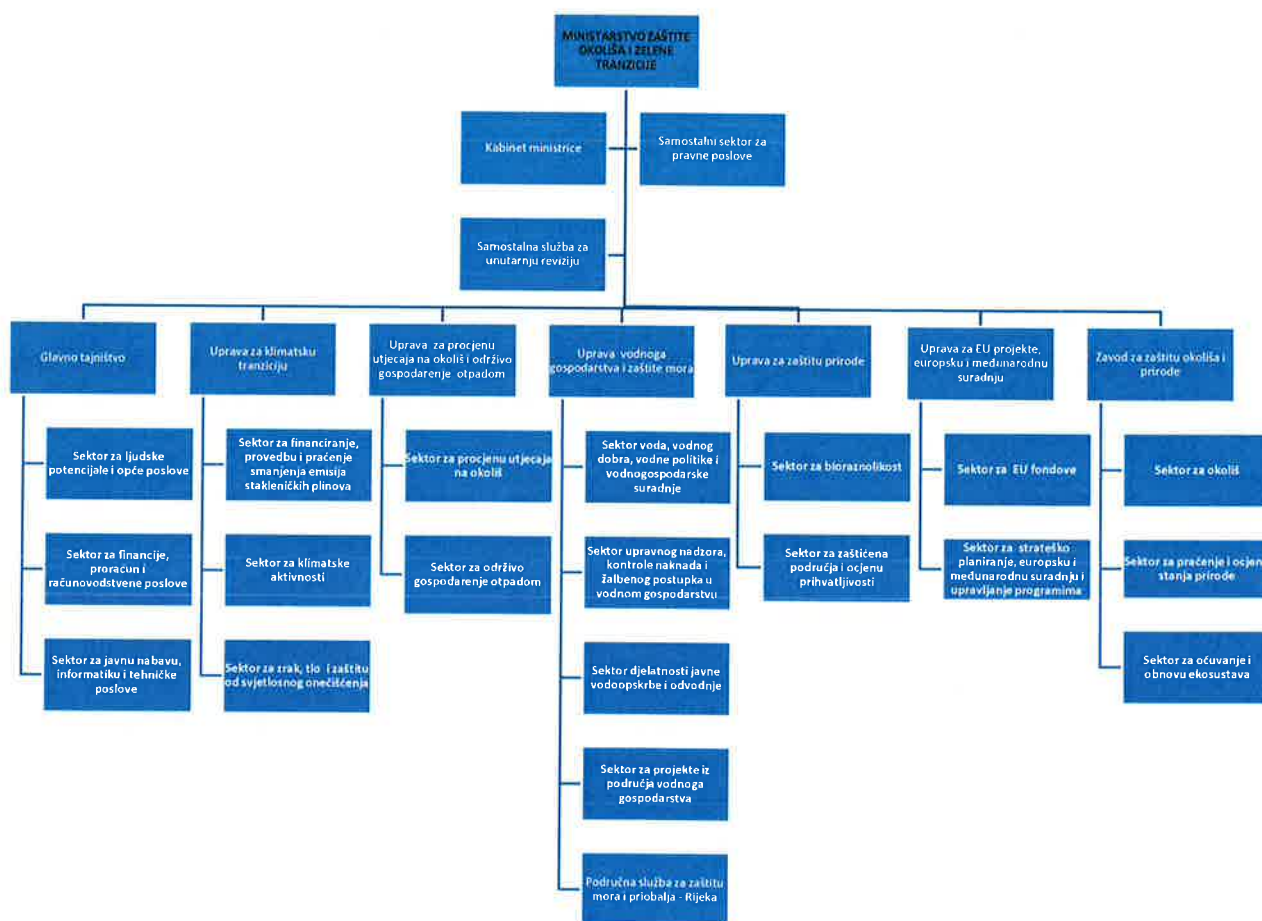
Vizija Ministarstva temelji se na promicanju održivog razvoja, očuvanju prirodnih resursa i poticanju zelene tranzicije gospodarstva. Cilj je ostvariti ravnotežu između gospodarskog rasta i očuvanja okoliša kroz zaštitu prirodnih resursa, klimatsku neutralnost, kružnu ekonomiju, energetske tranzicije i održivo gospodarstvo. Ministarstvo teži izgradnji društva koje poštuje okoliš i prirodu, promovira zelene tehnologije i pridonosi klimatskoj otpornosti Republike Hrvatske.

c) Misija

Misija Ministarstva usmjerena je na očuvanje okoliša, prirodnih resursa i poticanje održivog razvoja s ciljem stvaranja kvalitetnijih uvjeta života za sadašnje i buduće generacije. Ključni elementi misije uključuju zaštitu okoliša, ublažavanje klimatskih promjena, poticanje održive energije,

promicanje kružne ekonomije i podršku zelenoj tranziciji. Cilj je kreirati politike koje osiguravaju dugoročno održivo upravljanje resursima i okolišem.

d) Organizacijska struktura

e) Agencije, ustanove i/ili trgovačka društva

U nadležnosti Ministarstva je i upravni nadzor i nadzor nad stručnim radom Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Državnog hidrometeorološkog zavoda, Hrvatskih voda, Instituta za vode Josip Juraj Strossmayer te nacionalnih parkova i parkova prirode.

2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA KOJI ĆE SE ADRESIRATI PROVEDBENIM PROGRAMOM

Provedbenim programom daje se detaljnija slika izazova i razvojnih potreba koje su pred Ministarstvom. Postavljene mjere iz područja klime i klimatskih aktivnosti, utjecaja na okoliš, vodnog gospodarstva te zaštite prirode, odražavaju potrebe postizanja zelene tranzicije i razvoja. Mjerama će se provoditi poslovi, a time i politike koji su obuhvaćeni programima, projektima EU-a te europskim i međunarodnim poslovima.

3. DOPRINOS PROVEDBENIH CILJEVA IZ POVEZANIH AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA

Ministarstvo provodi sljedeće akte strateškog planiranja: Strategiju prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, Strategiju i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine, Strategiju niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu, Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine, Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine, Dokumente Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te Strategiju upravljanja vodama.

Ovim Provedbenim programom obuhvaćene su 43 mjere od kojih su pojedine direktno povezane sa spomenutim aktima strateškog planiranja Ministarstva, ali i drugim nadređenim aktima, planovima i programima koji doprinose provedbi ciljeva:

- Programom Vlade Republike Hrvatske od 2024.-2028.
- Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, (dalje u tekstu:NRS 2030.)
- Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026 . (dalje u tekstu: NPOO)
- Ciljevima održivog razvoja iz Programa UN-a do 2030. (*Sustainable Development Goals*, dalje u tekstu: SDGs) te
- Preporukama Vijeća EU-a (*Country Specific Recommendations*, dalje u tekstu: CSRs).

Doprinos ciljevima Programa Vlade Republike Hrvatske od 2024.-2028. i pripadajućim prioritetima:

Prioritetu „**USPJEŠNA HRVATSKA**“, **Cilju 1.6.** „Prometno povezivanje Hrvatske“, pridonijet će provođenje mjere:

- *Izrada Akcijskog plana jačanja učinkovitosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš*

Prioritetu „**ODRŽIVA HRVATSKA**“, **Cilju 4.1.** „Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa“, pridonijet će 11 mjera:

- *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova*
- *Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva*
- *Jačanje kapaciteta za provedbu prilagodbe klimatskim promjenama*
- *Smanjenje onečišćenja zraka*
- *Smanjenje svjetlosnog onečišćenja*

- Uvođenje sustava za praćenje stanja tla i smanjenje onečišćenja tla
- Izrada Akcijskog plana jačanja učinkovitosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš
- Korištenje sredstava EU-a u cilju promicanja prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima
- Unaprjeđenje sustava o emisijama stakleničkih plinova i ponorima ugljika
- Unaprjeđenje sustava o emisijama onečišćujućih tvari u zrak
- Uspostava sustava praćenja učinkovitosti provedbe mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanja ponora

Cilju 4.2. „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“, doprinijet će sljedeće mjere:

- Izgradnja centara za gospodarenje otpadom
- Zatvaranje odlagališta otpada
- Sanacija crnih točaka u okolišu
- Jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga i Izgradnja i modernizacija javne vodovodne infrastrukture
- Ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava
- Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje
- Poboljšanje uvjeta za održivo korištenje Jadrana
- Unaprijeđene strategije, propisi i planovi te postupci, mjere i aktivnosti sektora zaštite prirode
- Unaprjeđenje učinkovitosti upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode
- Razvijen sustav praćenja, upravljanja i kontrole invazivnih stranih vrsta (IAS)
- Okvir za učinkovito upravljanje prirodom
- Okvir za održivo korištenje Jadrana
- Izrada specifičnih ciljeva i mjera i očuvanja (SSCO) područja ekološke mreže
- Nadogradnja Informacijskog sustava zaštite prirode daljnjim razvojem informacijskog sustava CroSpeleo
- Aktivno sudjelovanje u kreiranju europskih i međunarodnih politika iz područja okoliša
- Uspješno korištenje sredstava iz LIFE programa za projekte kojima se poboljšava stanje okoliša i poboljšava provedba klimatskih aktivnosti u RH
- Korištenje sredstava EU-a u cilju promicanja prijelaza na kružno i resursno učinkovitije gospodarstvo
- Korištenje sredstava EU-a u cilju jačanja zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim u urbanim područjima te smanjenje svih oblika onečišćenja
- Korištenje sredstava EU-a u cilju jačanja sustava za praćenje kvalitete zraka
- Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode
- Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada
- Unaprjeđenje sustava praćenja podataka o biootpadu

Cilju 4.4. „Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture“, pridonijet će provedba mjere:

- Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje.

Prioritetu „SUVERENA HRVATSKA“, **Cilju 5.3.** „Utjecajna hrvatska“, pridonijet će provedba mjere:

- Suradnja sa OECD-om u okviru pretprijetnog procesa.

Doprinos strateškim ciljevima NRS 2030

Ostvarenjem mjera u nadležnosti Zavoda za zaštitu okoliša i Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, doprinijet će se strateškim ciljevima (dalje u tekstu: SC) postavljenim u NRS 2030.:

SC-u 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“ i **SC-u 10.** „Održiva mobilnost“ pridonijet će mjere: *Izgradnja centara za gospodarenje otpadom, Zatvaranje odlagališta otpada i Sanacija crnih točaka u okolišu te Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode, Izrada Akcijskog plana jačanja učinkovitosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš, Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada i Unaprjeđenje sustava praćenja podataka o biootpadu.*

Provedbom mjere *Izrada Akcijskog plana jačanja učinkovitosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš* dat će se doprinos cilju **SC 8.** sa svrhom unaprjeđenja i ubrzanja provedbe postupaka procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, na zahvate na vjetroelektrane i solarne elektrane, te cilju **SC 10.**, za zahvate na morskim lukama.

Doprinos ciljevima NPOO

Nastavak provedbi preuzetih obveza iz NPOO-a provodit će se mjerama vezanim za izgradnju centara za gospodarenje otpadom, zatvaranje odlagališta otpada, sanaciju crnih točaka u okolišu, jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga, izgradnju i modernizacija javne vodovodne infrastrukture te ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava, korištenje sredstava EU-a u cilju promicanja prijelaza na kružno i učinkovitije gospodarstvo koju provode Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora te Uprava za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju.

Doprinos Ciljevima održivog razvoja UN-a (SDGs)

Nadalje, mjerama Provedbenog programa ustrojstvenih jedinica Ministarstva (Uprave za klimatsku tranziciju, Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora, Uprave za zaštitu prirode, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, Uprave za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju), podržavaju se Ciljevi održivog razvoja ([17 Ciljeva održivog razvoja-SDGs](#)), kako slijedi:

Cilju 1. SDGs-a „Iskorijeniti siromaštvo svuda i u svim oblicima“ pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova, Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva.*

Cilju 2. SDGs-a „Iskorijeniti glad, postići sigurnost hrane i poboljšanu ishranu te promovirati održivu poljoprivredu“, pridonijet će mjere; *Ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava, Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje.*

Cilju 3. SDGs-a „Osigurati zdrav život i promovirati blagostanje za ljude svih generacija“, pridonijet će mjera *Suradnja s OECD-om u okviru pretprijetnog procesa.*

Cilju 6. SDGs-a „Osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve“, pridonijet će mjere; *Jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga i Izgradnja i modernizacija javne vodovodne infrastrukture, Ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava, Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje, Aktivno sudjelovanje u kreiranju europskih i međunarodnih politika iz područja okoliša, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa.*

Cilju 7. SDGs-a „Osigurati pristup pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve“, pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova, Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva.*

Cilju 9. SDGs-a „Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost“, pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova i Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva.*

Cilju 10. SDGs-a „Smanjiti nejednakost unutar i između država“, pridonijet će mjera *Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa.*

Cilju 11. SDGs-a „Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim“, pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova, Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva, Jačanje kapaciteta za provedbu prilagodbe klimatskim promjenama, Smanjenje onečišćenja zraka, Smanjenje svjetlosnog onečišćenja, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa, Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode, Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada, Unaprjeđenje sustava praćenja podataka o biootpadu.*

Cilju 12. SDGs-a „Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje“, pridonijet će mjere; *Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode, Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa, Unaprjeđenje sustava praćenja podataka o biootpadu.*

Cilju 13. SDGs-a „Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica“, pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova, Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva, Jačanje kapaciteta za provedbu prilagodbe klimatskim promjenama, Ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava, Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje, Aktivno sudjelovanje u kreiranju europskih i međunarodnih politika iz područja okoliša, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa, Uspješno korištenje sredstava iz LIFE programa za projekte kojima se poboljšava stanje okoliša i poboljšava provedba klimatskih aktivnosti u RH, Korištenje sredstava EU-a u cilju promicanja prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima, Unaprjeđenje sustava o emisijama stakleničkih plinova i ponorima ugljika, Uspostava sustava praćenja učinkovitosti provedbe mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanja ponora, Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode, Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada, Unaprjeđenje sustava praćenja podataka o biootpadu.*

Cilju 14. SDGs-a „Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održiv razvoj“, pridonijet će mjere; *Poboljšanje uvjeta za održivo korištenje Jadrana, Unaprijeđene strategije, propisi i planovi te postupci, mjere i aktivnosti sektora zaštite prirode, Unaprijeđene učinkovitosti upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode, Okvir za učinkovito upravljanje prirodom, Okvir za održivo korištenje Jadrana, Izrada specifičnih ciljeva i mjera i očuvanja (SSCO) područja ekološke mreže, Nadogradnja Informacijskog sustava zaštite prirode daljnjim razvojem informacijskog sustava CroSpeleo, Aktivno sudjelovanje u kreiranju europskih i međunarodnih politika iz područja okoliša, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa, Uspješno korištenje sredstava iz LIFE programa za projekte kojima se poboljšava stanje okoliša i poboljšava provedba klimatskih aktivnosti u RH.*

Cilju 15. SDGs-a „Zaštititi, uspostaviti i promovirati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti degradaciju tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti“ pridonijet će mjere; *Uvođenje sustava za praćenje stanja tla i smanjenje onečišćenja tla, Unaprijeđene strategije, propisi i planovi te postupci, mjere i aktivnosti sektora zaštite prirode, Unaprijeđene učinkovitosti upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode, Razvijen sustav praćenja, upravljanja i kontrole invazivnih stranih vrsta (IAS), Okvir za učinkovito upravljanje prirodom, Izrada specifičnih ciljeva i mjera i očuvanja (SSCO) područja ekološke mreže, Aktivno sudjelovanje u kreiranju europskih i međunarodnih politika iz područja okoliša, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa.*

Cilju 16. SDGs-a „Promovirati miroljubiva i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama“ pridonijet će mjere; *Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova, Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva, Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa.*

Cilju 17. SDGs-a „Ojačati načine provedbe te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj“ pridonijet će mjera *Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa.*

Doprinos „zelenoj tranziciji i digitalnoj transformaciji“

Doprinos „zelenoj tranziciji“ predstavljaju mjere iz područja djelovanja vezanog za vode, to jest za poticanje izgradnje i modernizacije vodovodne infrastrukture i infrastrukture za zaštitu od poplava, zatim održivog korištenja Jadrana, mjere za zaštitu od klimatskih promjena, zaštitu prirode, okoliša, gospodarenje otpadom te one koje podupiru aktivno sudjelovanje u kreiranju međunarodnih politika u području okoliša i učinkovite zaštite i omogućuju uspješno korištenje sredstava EU-a u istu svrhu, odnosno prelaska na kružno i resursno učinkovitije gospodarstvo.

Provedba mjera je u nadležnosti Uprave za klimatsku tranziciju, Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora, Uprave za zaštitu prirode, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode te Uprave za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju.

„Digitalnoj transformaciji“ doprinosi 18 mjera koje pripadaju istim navedenim područjima djelovanja i nadležnosti spomenutih uprava.

Preporuke Vijeća EU-a za Republiku Hrvatsku (Country Specific Recommendations, CSRs)

Sukladno **Preporuci Vijeća, CSRs 2.:** „*Nastaviti stabilnu provedbu plana za oporavak i otpornost i brzo finalizirati poglavlje o planu REPowerEU kako bi ga što prije počela provoditi. Nastaviti brzu provedbu programa kohezijske politike uz blisku komplementarnost i sinergiju s planom za oporavak i otpornost*“, doprinijet će uspostava nacionalnog Centra za prilagodbu klimatskim promjenama.

Sukladno **Preporuci Vijeća, CSRs 3.:** „*Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, za što je potrebno ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora, osobito energije vjetra, sunca i geotermalne energije, finalizirati nepotpuni zakonodavni okvir, racionalizirati administrativne postupke izdavanja dozvola, pojednostavniti postupke za postavljanje uređaja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (npr. solarni fotonaponski sustavi) u višestambenim zgradama i zajamčiti veću pravnu sigurnost. Pružiti potporu za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora malog kapaciteta. Nastaviti s modernizacijom elektroenergetske prijenosne i distribucijske mreže, osobito poboljšanjem veze između sjevera i juga zemlje, te ubrzati postavljanje pametnih brojila. Ubrzati provedbu mjera energetske učinkovitosti, što uključuje postavljanje dizalica topline. Smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima u prometnom sektoru poticanjem održivih rješenja, osobito u željezničkom prijevozu i elektrifikacijom cestovnog prijevoza. Pojačati napore usmjerene na pružanje i stjecanje vještina potrebnih za zelenu tranziciju*“, doprinos predstavljaju mjere zelene tranzicije, mjere kojima se provode politike ublažavanja klimatskim promjenama te koje podržavaju put prema klimatskoj neutralnosti do 2050., a time i poboljšanju uvjeta života.

Pod tim se podrazumijevaju djelovanja koja će utjecati na procese smanjenje emisija stakleničkih plinova, učinkovito praćenje i analizu kvalitete zraka, smanjenje onečišćenja okoliša te putem uspostave centara za gospodarenje otpadom, na učinkovito smanjenja odlaganja i gospodarenja otpadom. Također, djelovanja uključuju povećanje priključenosti stanovnika na poboljšane sustave javne vodoopskrbe i odvodnje, pročišćavanje otpadnih voda te u sektoru upravljanja vodama na upravljanje rizicima od katastrofa. U području zaštite prirode, to su aktivnosti usmjerene na učinkovito upravljanje ekološkom mrežom, zaštićenim područjima i sustavima praćenja stanja prirode.

Poveznice doprinosa mjera i ciljeva detaljnije su prikazane u Prilogu 1 - Tablični prikaz provedbenog programa.

4. NAZIVI I OPISI MJERA MINISTARSTVA

Uprava za klimatsku tranziciju

Sektor za financiranje, provedbu i praćenje smanjenja emisija stakleničkih plinova

1. Naziv mjere: Postizanje nacionalnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova

Opis mjere: Svrha mjere je osigurati uspješnu provedbu politika i mjera za ublažavanje klimatskih promjena kako bi Republika Hrvatska (RH) postigla svoje klimatske ciljeve unutar okvira EU, uključujući klimatsku neutralnost do 2050. godine. RH dijeli zajednički cilj EU-a o smanjenju

emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990. godinu i postizanju klimatske neutralnosti najkasnije do 2050. godine. Također, RH ima i nacionalni cilj smanjenja emisija u sektorima koji nisu obuhvaćeni ETS-om za 16,7% do 2030. u odnosu na emisije iz 2005. godine te je u obavezi pratiti i izvješćivati o ispunjenju tih ciljeva.

Provedbeni akt Strategije niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine, s pogledom na 2050., je Integrirani energetska i klimatski plan u kojem su integrirani obvezujući nacionalni ciljevi, a koji upućuju na potrebu snažnog smanjenja emisija stakleničkih plinova. Stoga je potrebno pojačati aktivnosti na provedbi i praćenju postizanja klimatskih ciljeva, odnosno smanjenju emisije stakleničkih plinova. To će se postići utvrđivanjem sektorskih ciljeva smanjenja emisija u sektorima izvan sustava trgovanja emisijama, unapređenjem sustava EU ETS 1 i uspostavom novog sustava EU ETS 2, odlukom Vlade Republike Hrvatske o obveznoj zelenoj javnoj nabavi, kvantifikacijom učinaka pojedinih mjera na emisije stakleničkih plinova i izdavanjem dozvola za obavljanje stručnih poslova u pogledu upravljanja fluoriranim stakleničkim plinovima. Ova mjera predstavlja borbu protiv klimatskih promjena unutar klimatske krize koja je identificirana u Programu Vlade Republike Hrvatske od 2024.-2028., u sklopu prioriteta "Održiva Hrvatska". Prioritet obuhvaća zelenu tranziciju, dostupnu energiju i prehrambenu sigurnost, s ciljem dekarbonizacije gospodarstva, energetike i prometa te smanjenja odlaganja otpada, kvalitetnog upravljanja vodnim resursima i očuvanja bioraznolikosti.

Kako bi se pojačale aktivnosti na provedbi i praćenju postizanja klimatskih ciljeva, odnosno smanjenju emisije stakleničkih plinova u Hrvatskoj, provodit će se aktivnosti uspostave i provedbe novog EU sustava trgovanja emisijama za sektore zgradarstva, cestovnog prometa i dodatne sektore. Nadalje, kvantifikacija učinaka pojedinih mjera na emisije stakleničkih plinova ključna je za postizanje smanjenja emisija na troškovno učinkovit način, jer omogućava uvid u to koliko se smanjenje emisija postiže i koliki su troškovi provedbe mjera. Također, ova kvantifikacija pomaže u određivanju prioriteta za ostvarivanje nacionalnih klimatskih ciljeva, što će biti važno prilikom ispunjavanja sektorskih ciljeva smanjenja emisija u sektorima izvan sustava trgovanja te za mjere kojima će ti sektori smanjivati svoje emisije. Donošenjem Odluke o obveznoj zelenoj javnoj nabavi povećat će se broj ugovora o zelenoj javnoj nabavi i time smanjiti emisije, dok će se izdavanjem dozvola za obavljanje stručnih poslova u pogledu upravljanja fluoriranim stakleničkim plinovima omogućiti učinkovitija kontrola i upravljanje tim plinovima.

2. Naziv mjere: Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva

Opis mjere: Svrha mjere je ulagati sredstva koja se dobivaju iz EU sustava trgovanja emisijama putem dražbi u zelenu tranziciju i smanjenje emisija stakleničkih plinova iz ETS i non-ETS sektora te provedba mjera za prevenciju rizika od energetske siromaštva. Zelena tranzicija predstavlja ključni korak prema održivoj budućnosti te su zelena ulaganja od ključne važnosti za borbu protiv klimatskih promjena i očuvanje prirodnih resursa. Potreba za prelaskom na zelene tehnologije i obnovljive izvore energije nikada nije bila potrebija, s obzirom na sve veće ekološke izazove s kojima se suočavamo. Međutim, sama tranzicija nije dovoljna; od suštinske je važnosti osigurati da se ona odvija na pravedan način, uzimajući u obzir potrebe svih članova društva, posebno onih najugroženijih, koje će zelena tranzicija najviše pogoditi. Mjera uključuje raspisivanje poziva iz Modernizacijskog fonda s ciljem ulaganja u industriju i modernizaciju energetske sustava, ulaganja za povećanje energetske učinkovitosti i povećanja korištenja obnovljivih izvora energije. Provedbom EU sustava trgovanja, Republika Hrvatska ostvaruje značajna financijska sredstva, koja se isključivo ulažu u mjere smanjenja emisija i klimatskih aktivnosti u skladu s Odlukom Vlade o donošenju plana korištenja financijskih

sredstava od prodaje emisijskih jedinica iz EU ETS sustava. Uspostavom novog EU sustava trgovanja emisijama iz sektora zgradarstva, cestovnog prometa i dodatnih sektora (EU ETS2), bit će dostupno još više sredstava, ali će i potrebe za pravednom tranzicijom biti veće. U tu svrhu se uspostavlja Socijalni fond za klimatsku politiku, koji će od 2026. godine započeti s operativnim radom te ova mjera uključuje izradu i podnošenje Socijalnog plana za klimatsku politiku, kao okvirnog nacionalnog dokumenta u kojem će biti opisane mjere i ulaganja iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku. Republici Hrvatskoj će na raspolaganju biti 1,68 mlrd EUR do 2032. godine.

Ova mjera doprinosi Programu Vlade Republike Hrvatske od 2024.-2028., unutar prioriteta "Održiva Hrvatska" koji uključuje održiviji razvoj i veću konkurentnost gospodarstva u okviru zelene tranzicije s ciljem dekarbonizacije gospodarstva, energetike i prometa. Mjera Ulaganje u zelenu tranziciju i osiguravanje pravedne tranzicije društva ugrađena je u provedbeni akt Strategije niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine, s pogledom na 2050. koji upućuje na potrebu snažnog smanjenja emisija stakleničkih plinova.

Sektor za klimatske aktivnosti

3. Naziv mjere: Jačanje kapaciteta za provedbu prilagodbe klimatskim promjenama

Opis mjere: Klimatske promjene su rastuća prijetnja za sve hrvatske prirodne i društvene sustave kao i za sigurnost države. Sukladno zakonodavnim obvezama i usvajanjem Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu u 2020. godini (NN 46/2020) pojačat će se rad na provedbi politike prilagodbe klimatskim promjenama. Mjera uključuje izradu Akcijskog plana za petogodišnje razdoblje za operativnu provedbu Strategije prilagodbe te će se raditi na koordinaciji provedbe mjera prilagodbe klimatskim promjenama, na usmjeravanju sredstava za povećanje znanja i kapaciteta za praćenje utjecaja klimatskih promjena, procjene rizika i na primjeni rješenja prilagodbe klimatskim promjenama.

Operacionalizirat će se rad nacionalnog Centra za prilagodbu klimatskim promjenama, koji će raditi na definiranju pokazatelja za praćenje prilagodbe klimatskim promjenama, na koordinaciji praćenja utjecaja klimatskih promjena, na sustavu procjene rizika od klimatskih promjena te na razvoju sustava za koordinirano poduzimanje odgovarajućih mjera prilagodbe klimatskim promjenama. Nastavit će se s edukacijom i ulaganjem u istraživanje i razvoj radi razvoja primjenjivih rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama, a u svrhu pojačane edukacije provodit će se projekt razvoja nacionalne mreže službenika za klimu te će se izraditi akcijski plan komunikacije i edukacije nacionalne mreže službenika za klimu.

Sektor za zrak, tlo i zaštitu od svjetlosnog onečišćenja

4. Naziv mjere: Smanjenje onečišćenja zraka

Opis mjere: Čist zrak neophodan je za zdravlje ljudi i okoliša. U skladu s Europskim zelenim planom i Akcijskim planom za postizanje nulte stope onečišćenja, potrebno je dodatno poboljšanje kvalitete zraka u cilju smanjenja onečišćenja zraka na razine koje se više ne smatraju štetnima za zdravlje ljudi i prirodne ekosustave te kojima se poštuju granice s kojima se naš planet može nositi i time stvara netoksičan okoliš.

Ova mjera pridonosi cilju 4.1. Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa“. Mjera uključuje izradu nacionalnih strateških i

planskih dokumenata sprečavanja ili postupnoga smanjenja onečišćenja zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi, kvalitete življenja i okoliša u cjelini kao i unaprjeđivanja cjelovitog sustava upravljanja kvalitetom zraka i praćenja kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske. Dodatno, mjera uključuje i praćenje provedbe strateških dokumenata, planova i programa u segmentu zaštite zraka, tla i od svjetlosnog onečišćenja kao i praćenje učinkovitosti provedbe zakona, uredbi i drugih akata Vlade RH u segmentu zaštite zraka, tla i od svjetlosnog onečišćenja. Realizacija definirane mjere osigurat će se poticanjem usvajanja „čišćih” procesa proizvodnje, smanjivanjem upotrebe fosilnih goriva za grijanje, smanjenjem emisija ugljika u transportu te emisija amonijaka i drugih štetnih tvari u poljoprivredi. Kao rezultat mjere smanjit će se onečišćenje zraka što će rezultirati poboljšanjem kvalitete zraka i kvalitete življenja.

5. Naziv mjere: Smanjenje svjetlosnog onečišćenja

Opis mjere: Svjetlosno onečišćenje je promjena razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana unošenjem svjetlosti proizvedene ljudskim djelovanjem. Zaštitom od svjetlosnog onečišćenja uzrokovanog emisijama svjetlosti u okoliš iz umjetnih izvora svjetlosti kojima su izloženi ljudi, biljni i životinjski svijet u zraku i vodi, druga prirodna dobra, noćno nebo i zvjezdarnice, uz korištenje energetske učinkovitije rasvjete, doprinosi se ciljevima zaštite okoliša te energetske učinkovitosti u vidu smanjenja potrošnje električne energije. Mjere zaštite od svjetlosnog onečišćenja obuhvaćaju zaštitu od nepotrebnih i štetnih emisija svjetlosti u prostor, zaštitu noćnog neba i prirodnih vodnih tijela i zaštićenih prostora od umjetne rasvjete, vodeći računa o zdravstvenim, biološkim, ekonomskim, kulturološkim, pravnim, sigurnosnim, astronomskim i drugim uvjetima i potrebama.

Ova mjera pridonosi cilju 4.1. Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa“. Mjera uključuje praćenje usklađenosti Jedinica lokalne samouprave (dalje u tekstu: JLS) sa zakonodavnim okvirom zaštite od svjetlosnog onečišćenja kroz sustav donesenih Planova rasvjete i provedenu zamjenu rasvjetnih tijela u cilju usklađivanja s definiranim standardima i propisima.

6. Naziv mjere: Uvođenje sustava za stalno praćenje stanja tla i smanjenje onečišćenja tla

Opis mjere: Tlo je ključan, ograničen, neobnovljiv i nezamjenjiv resurs. Procesi degradacija tla se nastavljaju i povećavaju zbog pritiska kao što su neodrživo upravljanje zemljištem, klimatske promjene, ekstremni vremenski uvjeti, prekrivanje tla, onečišćenje i prekomjerno iskorištavanje tla. Dugoročna vizija postizanja zdravog tla jedan je od temeljnih ciljeva Strategije EU-a za tlo, Europskog zelenog plana i Akcijskog plana za postizanje nulte stope onečišćenja. Ostvarivanjem cilja zdravog tla osigurat će se da tla mogu pružati više usluga ekosustava u mjeri dostatnoj za ispunjavanje okolišnih, društvenih i gospodarskih potreba, a onečišćenje tla smanjit će se na razine koje se više ne smatraju štetnima za zdravlje ljudi i okoliš.

Ova mjera pridonosi cilju 4.1. Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa“ Mjera uključuje izradu novog zakonodavnog okvira za provedbu EU Direktive o praćenju i otpornosti tla kroz zakonodavne akte te uspostavu sustava praćenja stanja tla. Pružanje jednake razine zaštite tla kao i sustava praćenja kao što već postoji za zrak, vodu i morski okoliš osigurat će osnovu za uspješnu provedbu politika zaštite tla.

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom

Sektor za održivo gospodarenje otpadom

7. Naziv mjere: Izgradnja centara za gospodarenje otpadom

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 84/2021, 142/2023) su određeni ciljevi do 2035. godine povećanja recikliranja otpada na 65% i smanjenja odlaganja otpada na 10%, a za ispunjenje tih propisanih ciljeva, Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (NN 84/2023) je određena mjera izgradnje centara za gospodarenje otpadom (dalje u tekstu: CGO) za obradu miješanog komunalnog otpada, neopasnog otpada koji preostaje nakon materijalne oporabe i drugog neopasnog otpada. Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova u cilju uspostave CGO-a Lučino Razdolje, Babina Gora, Piškornica i Lećevice. Mjera izgradnje centara za gospodarenje otpadom (CGO) je nastavak iz prethodnog planskog razdoblja, od planiranih 11 CGO-a izgrađena su i u funkciji četiri CGO-a, a ostali su u različitim fazama pripreme dokumentacije, nabave ili izvođenja radova projektiranja ili izgradnje.

8. Naziv mjere: Zatvaranje odlagališta

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“.

Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23) su određeni ciljevi do 2035. godine povećanja recikliranja otpada na 65% i smanjenja odlaganja otpada na 10%, a za ispunjenje tih propisanih ciljeva, Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (NN 84/23) je određena mjera sanacije i zatvaranja odlagališta neopasnog otpada koja se provodi sukladno posebnoj dinamici zatvaranja odlagališta neopasnog opada, a kojom se definiraju odlagališta koja nastavljaju s radom do popunjenja kapaciteta ili otvaranja CGO-a. Smanjenje odlaganja otpada znači smanjiti broj odlagališta otpada i povećati odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada. Stoga je povećanje recikliranja komunalnog otpada ključna točka ostvarenja ove mjere o kojoj se svake godine objavljuju posebna izvješća.

9. Naziv mjere: Sanacija crnih točaka u okolišu

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“.

Zakonom o gospodarenju otpadom je određena obveza sanacije lokacija onečišćenih otpadom koje su utvrđene u Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. U Planu za razdoblje 2023. – 2028. godine je definiran popis lokacija „crnih točaka“ odnosno lokacija u okolišu koje su visokopterećene otpadom koji je zaostao nakon dugotrajnog neprimjerenog gospodarenja proizvodnim otpadom. Ova mjera uključuje uklanjanje otpada s lokacije „crne točke“ i sanaciju onečišćenog okoliša. Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova za saniranje dijela „crnih točaka“ u okolišu i nacionalna sredstva.

10. Naziv mjere: Korištenje sredstava EU-a za program smanjenje odlaganja otpada, sanacije odlagališta i kružnog gospodarstva (vidi stranicu 23)

Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

11. Naziv mjere: Izrada Akcijskog plana administrativnog rasterećenja u postupcima procjene utjecaja na okoliš

Akcijski plan predstavlja osnovne korake za ubrzanje okolišnih postupaka potrebnih za realizaciju projekata uz zadržavanje visoke razine zaštite okoliša i prirode. Akcijskim planom unaprijedit će se i ubrzati provedba postupaka procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, uključivo za zahvate vjetroelektrane, solarne elektrane i morske luke. Također, potaknut će se tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da u okviru svojih nadležnosti i prema propisima iz područja zaštite okoliša djeluju na ubrzanje administrativnih postupaka i izvan okvira postavljenog akcijskim planom, a sve radi ostvarivanja strateških ciljeva osiguranja konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva, razvoja prometne infrastrukture, razvoja i zaštite ključne energetske infrastrukture.

Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora

Sektor voda, vodnog dobra, vodne politike i vodnogospodarske suradnje

12. Naziv mjere: Jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga i Izgradnja i modernizacija javne vodovodne infrastrukture

Opis mjere: Jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga i Izgradnja i modernizacija vodno-komunalne infrastrukture provodi se sukladno Programu Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. (mjere 4.2.4. i 4.2.6.) i na temelju Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. kao nadređenim aktom strateškog planiranja. Provedba navedenih mjera izravno pridonosi cilju održivog razvoja SDGs 6.

Za provedbu predmetnog programa nužan je nastavak reforme u sektoru vodnih usluga te potom i jačanje kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga, a što su i ključni pokazatelji u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021.-2026. s rokom provedbe do kraja 2024., odnosno do kraja 2025., tako da javni isporučitelji vodnih usluga budu bolje kapacitirani za provedbu modernizacije i izgradnje vodnokomunalne infrastrukture sredstvima iz europskih fondova i nacionalnih izvora. Priprema i provedba infrastrukturnih vodnokomunalnih projekata financiranih sredstvima europskih fondova, a koji direktno doprinose ostvarenju krajnjih rezultata, u nadležnosti je Sektora za projekte iz područja vodnoga gospodarstva.

Provedbom ove mjere bit će izgrađeno i/ili rekonstruirano 2.600 km mreže javne vodoopskrbe te će 850.000 dodatnih stanovnika imati pristup poboljšanoj opskrbi vodom, biti će izgrađeno i/ili rekonstruirano 4.800 km mreže odvodnje otpadnih voda te će dodatnih 2.000.000 stanovnika koristiti poboljšane sustave javne odvodnje. Sve navedeno će pridonijeti boljem životnom standardu stanovnika. Također, provedbom navedenih mjera doći će do smanjenja gubitaka u vodoopskrbnim

sustavima i posljedično racionalnijeg korištenja voda te smanjenja onečišćenja voda uslijed unaprjeđenja sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda što će doprinijeti zelenoj tranziciji.

Sektor za projekte iz područja vodnog gospodarstva područja

13. Naziv mjere: Ulaganje u infrastrukturu za zaštitu od poplava

Opis mjere: Nastavak izgradnje projekata zaštite od poplava provodi se sukladno Programu Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. i na temelju Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije. Mjera obuhvaća ulaganja kojima će se unaprijediti, obnoviti, dovršiti i razviti postojeći sustav zaštite od poplava, kako bi se postigla visoka razina zaštite ciljnog stanovništva na prioritetnim riječnim slivovima u Republici Hrvatskoj. Provedbom mjere smanjit će se površine s potencijalno značajnim rizicima od poplava i povećati broj stanovnika koji imaju koristi od mjera zaštite. Krajnji rezultat provedbe mjere bit će povećanje broja stanovnika koji imaju koristi od mjera zaštite od poplava – 150.000 stanovnika će imati korist od mjera zaštite od poplave. Isto tako, smanjivanjem pojavljivanja poplavnih događaja izravno se smanjuju i njihovi negativni društveno-ekonomski utjecaji. U okviru mjere realizirat će se i projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u Republici Hrvatskoj, u cilju unaprjeđenja u praćenju, analizama i iznalaženju optimalnih rješenja za integralno i održivo upravljanje vodama, vodnim okolišem i rizicima od poplava, čime se izravno doprinosi zelenoj tranziciji. Osigurat će se i sistematizirati nedostajući podaci vezani uz slivove, vodotoke te regulacijske i zaštitne vodne građevine, modernizirat će se i dograditi mreža hidroloških mjernih postaja, poboljšat će se prognostički modeli i nabaviti potrebna oprema za provedbu mjera obrane od poplava, provesti mjere promidžbe i vidljivosti te educirati i informirati javnost. Priprema i provedba projekata financiranih sredstvima europskih fondova, a koji direktno doprinose ostvarenju navedenih ciljeva, u nadležnosti su Sektora za projekte iz područja vodnoga gospodarstva.

Sektor voda, vodnog dobra, vodne politike i vodnogospodarske suradnje

14. Naziv mjere: Poticanje ulaganja u izgradnju infrastrukture za navodnjavanje

Opis mjere: Nastavak izrade studijske i projektne dokumentacije za sustave javnog navodnjavanja provodi se sukladno Programu Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. i na temelju Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije. Provedbom mjere osigurava se nastavak razvoja navodnjavanja u Republici Hrvatskoj, konkretno pripremom projekta javnog navodnjavanja, čija će se izgradnja financirati najvećim dijelom sredstvima EU-a putem intervencija Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike čime će se povećati površine pod navodnjavanjem u Republici Hrvatskoj. Krajnji rezultat provedbe ove mjere bit će ishodenje novih građevinskih dozvola za vodne građevine za navodnjavanje, kojih je do kraja Provedbenog programa planirano ishoditi 66, u odnosu na 51 dozvolu ishodenju, zaključno s 2023. godinom. Izgradnjom modernih sustava javnog navodnjavanja poljoprivrednim proizvođačima se osigurava pristup sigurnom izvoru vode za navodnjavanje na tlima pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju. Na ovaj način doprinosi se racionalnom korištenju vode za navodnjavanje odnosno održivom upravljanju prirodnim resursima u promjenjivim klimatskim uvjetima, čime se izravno doprinosi zelenoj tranziciji te poboljšanju kvalitete života i povećanju zaposlenosti u ruralnim

područjima. Isto tako, primjenom suvremenih tehnologija u gospodarenju vodom u poljoprivredi izravno se doprinosi i digitalnoj transformaciji.

Područna služba za zaštitu mora i priobalja - Rijeka

15. Naziv mjere: Pобоljšanje uvjeta za održivo korištenje Jadrana

Opis mjere: Aktivnosti i mjere potrebno je poduzeti u cilju postizanja i/ili održavanja dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja. Alati za postizanje tog cilja, definirani Uredbom o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, podrazumijevaju osiguravanje uvjeta za provedbu akcijskih programa Strategije; Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja morskog okoliša i obalnog područja (monitoring Jadrana) i Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Program mjera). Oba akcijska programa provode se u suradnji s tijelima i institucijama koje u okvirima svojih nadležnosti, kao nositelji pojedinih aktivnosti i relevantni partneri, doprinose postizanju cilja. Ministarstvo je pored provedbe mjera iz svoje nadležnosti zaduženo i za koordinaciju aktivnosti i mjera. Provedba mjera uključuje jačanje kapaciteta za upravljanje i zaštitu morskog okoliša i obalnog područja te osiguravanje uvjeta za provedbu monitoringa Jadrana u punom opsegu. Provedba mjera uključuje i unaprjeđenje prostornog i razvojnog planiranja primjenom integralnog upravljanja obalnim područjem. Pored navedenog, poboljšanom koordinacijom i korištenjem drugih, već postojećih, alata za upravljanje pomorskim dobrom i nadzorom nad radom luka, primjenu plana gospodarenja otpadom te planova zaštite i očuvanja bioraznolikosti kao i osiguravanje uvjeta za održivo ribarstvo koje ne šteti morskome okolišu, doprinijet će se zelenoj tranziciji, odnosno poboljšat će se uvjeti za održivo korištenje Jadrana. Oba dokumenta nemaju nadređeni akt strateškog planiranja, no provedbom mjera iz strateških akata drugih sektorskih politika koji su usmjereni prema zaštiti morskog okoliša i obalnog područja, doprinosi se ostvarivanju ciljeva zaštite i integralnog upravljanja obalnim područjem definiranih Programom mjera, odnosno provedbi mjere 4.2.7.(tabelarni prikaz) Ujedno, provedbom akcijskih programa Strategije, doprinosi se cilju održivog razvoja SDGs14 (14.1, 14.2 i 14.3).

Uprava za zaštitu prirode

Sektor za bioraznolikost i Sektor za zaštićena područja i ocjenu prihvatljivosti

16. Naziv mjere: Unaprjeđene strategije, propisi i planovi te postupci, mjere i aktivnosti sektora zaštite prirode

Opis mjere: Kroz mjeru će se provoditi ciljane aktivnosti u svrhu unaprjeđivanja postojećih ili donošenja novih strategija, propisa, uključujući i donošenje zakona kojim se proglašava novi park prirode Zagorske gore te unaprjeđivanje upravnih postupaka, mehanizama i osobito aktivnih mjera u cilju očuvanja prirode, s naglaskom na očuvanje ukupne bioraznolikosti i ekosustava te održivo korištenja prirodnih dobara, a imajući u vidu i provedbu ciljeva iz nove EU Strategije za bioraznolikost do 2030. godine.

17. Naziv mjere: Unaprjeđenje učinkovitosti upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode

Opis mjere: Mjerom će se osigurati okvir za provedbu aktivnosti planiranih godišnjim programima zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja nacionalnih parkova i parkova prirode. Ova mjera doprinosi i provedbi planova upravljanja ovim područjima, uključujući i planove koji su izrađeni u okviru realiziranog OPKK projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“.

18. Naziv mjere: Razvijen sustav praćenja, upravljanja i kontrole invazivnih stranih vrsta (IAS)

Opis mjere: Provedba mjere doprinijet će uspostavi cjelovitog i učinkovitog sustava praćenja, upravljanja i kontrole IAS kroz povećanje znanja o štetnim učincima na bioraznolikost i izradu akata planiranja za upravljanje IAS radi kontrole i ublažavanja njihovog štetnog utjecaja na autohtone vrste i staništa. Provedba mjere ostvaruje se kroz LIFE projekt „Uspostava kontrole invazivne strane vrste *Ailanthus altissima* (pajasen) u Hrvatskoj“ koji je već u provedbi te kroz novi PKK projekt „Jačanje sustava upravljanja i kontrole invazivnih stranih vrsta“ čija provedba treba započeti početkom 2025. godine.

19. Naziv mjere: Okvir za učinkovito upravljanje prirodom

Opis mjere: Provedbom mjere osigurat će se okvir za implementaciju obveza iz Uredbe o obnovi prirode prema kojoj Republika Hrvatska treba izraditi nacionalni plan obnove u kojem će opisati kako će ostvariti ciljeve obnove, a potom izvještavati o provedbi. Planirano je i ažuriranje karte staništa kao baze podataka koja je podložna stalnim promjenama uzrokovanim djelovanjem prirode i/ili čovjeka. Na temelju izrađene karte staništa provest će se kartiranje ekosustava, odnosno izraditi karta ekosustava. Kako bi se unaprijedilo praćenje učinkovitosti upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom prilagodit će se i provesti doradjeni alat za praćenje, a u svrhu revizije postojećih planova upravljanja.

20. Naziv mjere: Okvir za održivo korištenje Jadrana

Opis mjere: Provedbom mjere izradit će se karta morskih staništa za područje hrvatskog dijela Jadrana kao podloge za njegovo održivo korištenje, što uključuje kartiranje preostalog dijela Jadrana pod nacionalnom jurisdikcijom. Cjelovita karta morskih staništa doprinosi učinkovitijoj provedbi politika te jačanju pozicije i vidljivosti RH na globalnoj i europskoj razini već samom njenom objavom na nacionalnoj, europskoj i ostalim međunarodnim infrastrukturama prostornih podataka. Direktno doprinosi bržem i kvalitetnom donošenju odluka i provedbi politika vezanima uz morski okoliš, ribarstvo, prostorno planiranje, zaštitu prirode, održivi razvoj i turizam.

21. Naziv mjere: Izrada specifičnih ciljeva i mjera i očuvanja (SSCO) područja ekološke mreže

Opis mjere: Mjera ima za cilj izradu SSCO za 100% površine ekološke mreže Natura 2000 u Republici Hrvatskoj, kao preduvjet za kvalitetnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu i EU financiranje.

22. Naziv mjere: Nadogradnja Informacijskog sustava zaštite prirode daljnjim razvojem informacijskog sustava CroSpeleo

Opis mjere: Provedbom mjere osigurati će se nadopuna i unaprjeđenje kvalitete podataka o speleološkim objektima u Informacijskom sustavu zaštite prirode. Osim daljnjeg unosa i unaprjeđenja kvalitete podataka te nadogradnje informacijskog sustava CroSpeleo, aktivnosti će adresirati problem otpada u speleološkim objektima te utjecaj klimatskih promjena na špiljsku faunu, uz jačanje suradnje dionika u zaštiti speleoloških objekata. Trajanje projektnih aktivnosti planirano je u razdoblju od 2022. do 2026.

Sve prethodno navedene mjere u sektoru zaštite prirode direktno doprinose zelenoj tranziciji, jer su isključivo usmjerene očuvanju bioraznolikosti i usluga ekosustava te održivom korištenju prirodnih dobara. Navedene mjere, pored toga što su usklađene sa Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030., naslanjaju se i na ciljeve definirane Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2025. godine (NN 72/17), a u pripremi je i nova nacionalna strategija.

Uprava za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju

Sektor za strateško planiranje, europsku i međunarodnu suradnju i upravljanje programima, Sektor za EU fondove

23. Naziv mjere: Aktivno sudjelovanje u kreiranju međunarodnih i europskih politika za područje okoliša

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2. programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. Republika Hrvatska kao članica Europske unije ima pravo i obavezu aktivnog sudjelovanja u radu EU institucija i kreiranju EU politika i zakonodavstva.

Republika Hrvatska je također članica UN-a i stranka međunarodnih sporazuma u području zaštite okoliša, sudjeluje u njihovoj provedbi i radu njihovih tijela te im financijski doprinosi kroz uplatu članarina.

U spomenutim formatima Republika Hrvatska je angažirana na stručnoj razini na kojoj se prati provedba postojećih i predlažu nove politike, kao i na razini ministara koji ih donose na EU i razini UN-a. Navedenom mjerom, uzimajući u obzir interese Republike Hrvatske, doprinosi se provedbi postojećih i stvaranju novih okolišnih politika i mehanizama na EU i globalnoj razini, a time i poboljšanju ukupnog stanja okoliša i uključivanju okolišnih politika u druge sektorske politike, a čime se ostvaruju uvjeti za zelenu tranziciju.

24. Naziv mjere: Suradnja s OECD-om u okviru pretpristupnog procesa (Služba za međunarodne poslove)

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 5.3. „Utjecajna Hrvatska“, Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. Provedbom mjere podupire se program domaćih reformi kako bi se ubrzalo postizanje nacionalnih prioriteta i ostvario održivi gospodarski rast i boljitak građana. Navedeno se planira postići usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva, politika i praksi s najvišim standardima OECD-a u području zaštite okoliša. Republika Hrvatska na stručnoj i ministarskoj razini sudjeluje u raspravama o najsuvremenijim pitanjima, kao i u izradi izvješća za praćenje provedbe postojećih politika te doprinosi razvoju inovativnih rješenja za zajedničke izazove.

25. Naziv mjere: Uspješno korištenje sredstava iz LIFE programa za projekte kojima se poboljšava stanje okoliša i poboljšava provedba klimatskih aktivnosti u RH

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2. Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. Republici Hrvatskoj dostupna su sredstva iz EU programa LIFE – „Programa za okoliš i djelovanja u području klime“ za projekte kojima se provode konkretne mjere za dostizanje ciljeva 8. Akcijskog plana za okoliš (8th Environment Action Programme - EAP).

Kako bi se povećala apsorpcija EU sredstava te provodile konkretne mjere za poboljšanje stanja zaštite okoliša, očuvanja prirode i biološke raznolikosti, potencijalnim prijaviteljima osigurava se pomoć od strane Nacionalne kontakt točke (NKT) u Ministarstvu. Za jačanje kapaciteta NKT, Ministarstvo koristi bespovratna sredstva u iznosu od 727.835 € iz LIFE programa kroz projekt LIFE18 CAP/HR/000001. Projektom su se provele brojna informativno edukacijska događanja s ciljem podizanja znanja – s jedne strane djelatnika tima nacionalne kontakt točke, a s druge strane pravnih osoba kao potencijalnih prijavitelja, dionika ili sufinancijera LIFE projekata. Cilj je postići što veći broj informiranih o mogućnostima prijave na Program LIFE te podići kvalitetu projektnih prijava s ciljem uspješne apsorpcije EU sredstava iz LIFE programa.

26. Naziv mjere: Korištenje sredstava EU-a u cilju promicanja prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.1 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa“. Republika Hrvatska spada u skupinu od tri europske zemlje s najvećim kumulativnim udjelom šteta od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja u odnosu na bruto nacionalni proizvod. Prilagodba klimatskim promjenama je proces kojim se procjenjuju štetni utjecaj klimatskih promjena i poduzimaju primjerene mjere s ciljem sprječavanja ili smanjenja potencijalne štete koje one mogu uzrokovati.

Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova u cilju uspostave nacionalnog Centra za prilagodbu klimatskim promjenama i jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizicima. Cilj uspostave Centra za prilagodbu klimatskim promjenama je modernizirati i unaprijediti infrastrukturne, računalne i stručne kapacitete DHMZ-a i Instituta za vode „Josip Juraj Strossmayer“ za modeliranje stanja okoliša, stručne analize mjernih i modelskih podataka i za provedbu mjera koje doprinose jačanju otpornosti na klimatske promjene. Centar će poduprijeti politike prilagodbe na klimatske promjene kroz jačanje sustava praćenja klime i klimatskih promjena te ojačati sustav upravljanja rizicima kroz unapređenje sustava prognoziranja i upozoravanja na opasne vremenske i hidrološke pojave. Jačanje primijenjenih istraživanja provest će se provedbom primijenjenih znanstvenih istraživanja iz područja prilagodbe klimatskim promjenama i smanjenju rizika od katastrofa vezanih uz prilagodbu klimatskim promjenama.

Mjera doprinosi i ostvarenju ciljeva Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, koja donosi viziju Republike Hrvatske otporne na klimatske promjene. Ciljevi kojima mjera doprinosi su: smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena; povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena te iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena.

10. Naziv mjere: Korištenje sredstava EU-a za program smanjenje odlaganja otpada, sanacije odlagališta i kružnog gospodarstva

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. U prethodnom razdoblju postignuti su značajni pomaci na razvoju sustava gospodarenja otpadom, ali postojeći sustav gospodarenja otpadom ne zadovoljava u potpunosti te je nužno daljnje intenziviranje aktivnosti. Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova u cilju uspostave centara za gospodarenje otpadom (CGO) Lučino Razdolje, Babina Gora, Piškornica i Lećevica, osiguravanje dodatne infrastrukture za smanjenje odlaganja otpada na odlagališta i promicanje recikliranja te izgradnju i opremanje nove infrastrukture za gospodarenje otpadom kao i saniranje dijela „crnih točaka“ u okolišu. Uspostava CGO-a sadrži međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezane građevine i uređaje za obradu komunalnog otpada, čiji sastavni dio su i pretovarne stanice na kojima se obavlja skladištenje, priprema i pretovar otpada za prijevoz prema postrojenju za obradu otpada. Recikliranjem građevnog otpada, biootpada te otpadne plastike doprinosi se unaprjeđenju sustava gospodarenja otpadom, povećava učinkovitost upotrebe resursa te nastavlja s poticanjem prelaska na kružno gospodarstvo u području gospodarenja otpadom, smanjenjem količine otpada koji se odlaze na odlagalištima te recikliranjem. Sanacijom zatvorenih odlagališta neopasnog otpada smanjuju se emisije stakleničkih plinova te onemogućuje onečišćenje podzemnih i površinski voda štetnim tvarima koje su nastale tijekom rada odlagališta. Investicijska mjera uključuje i sanaciju lokacije visokoonečišćene opasnim otpadom - jamu Sovjak.

Mjera pridonosi i ostvarenju ciljeva Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine koji navodi nužnost zatvaranja postojeće i uspostave nove infrastrukture za zbrinjavanje i uporabu miješanog komunalnog otpada iz kućanstva kroz uspostavu i razvoj sustava uporabe i zbrinjavanja, uspostave centara za gospodarenje otpadom, saniranje odlagališta neopasnog otpada i sanacije „crnih točaka“.

27. Naziv mjere: Korištenje sredstava EU-a u cilju jačanja zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. Republika Hrvatska prioritetnim smatra očuvanje bogate bioraznolikosti prvenstveno kroz uspostavljanje provedbenih mehanizama za osiguranje povoljnog stanja očuvanosti vrsta i stanišnih tipova, upravljanjem ekološkom mrežom Natura 2000.

Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova u cilju poboljšanog upravljanja mrežom zaštićenih područja, provedbe prioritetnih restauracijskih aktivnosti, prilagodbe sustava zaštite prirode za postizanje ciljeva Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030., praćenja stanja prirode, provedbe primijenjenih istraživanja u svrhu povećanja znanja o očuvanju prirode i podizanju znanja, razumijevanja i podrške javnosti o zaštiti prirode i bioraznolikosti. U razdoblju do 2028. uz ostalo izrađivat će se i provoditi planovi upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže te upravljanja i kontrole invazivnih stranih vrsta, uklanjati drvenasta vegetacija na travnatim površinama (pašnjacima), obnavljati prirodne hidromorfologije vodotoka, kartirati staništa i ekosustavi te provoditi nacionalni monitoring za najmanje 200 vrsta i stanišnih tipova od EU interesa.

Mjera doprinosi i ostvarenju ciljeva Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine, koja donosi viziju da se do 2050. godine osigura da se bioraznolikost cijeni, čuva i mudro koristi, održavajući pritom usluge ekosustava, podupirući zdravlje planeta i pružajući koristi presudne za sve ljude.

28. Naziv mjere: Korištenje sredstava EU-a u cilju jačanja sustava za praćenje kvalitete zraka

Opis mjere: Mjera pridonosi cilju 4.2 Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. – „Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti“. U narednom razdoblju nastavit će se s unapređenjem sustava upravljanja i praćenja kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj, kako bi se pružila potpora implementaciji zakonodavnog okvira u području zaštite kvalitete zraka i okoliša, a naročito u kontekstu EU akcijskog plana postizanja nulte stope onečišćenja „zero pollution“ i Europskog zelenog plana. Ova investicijska mjera predviđa korištenje EU fondova u cilju praćenja i analiziranja onečišćenja zraka iz emisija iz prometa putem praćenja emisija onečišćujućih tvari i podizanju znanja, razumijevanja i podrške javnosti o kvaliteti zraka. U lučkim područjima ili područjima koja su pod utjecajem morskih luka otvorenih za javni promet od osobitog međunarodnog gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku uspostaviti će se sustav za praćenje kvalitete zraka.

Mjera doprinosi i ostvarenju ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, u kojoj je navedeno kako je čist zrak jedan od čimbenika koji omogućuje ljudima u Hrvatskoj da vode zdrav i produktivan život, ostvaruju vlastite potencijale i pridonose društvu.

29. Naziv mjere: Djelotvorno i učinkovito upravljanje sustavom strateškog planiranja

Opis mjere: Mjera osigurava i pridonosi izradi, donošenju i provedbi akata strateškog planiranja, njihovoj implementaciji, praćenju i izvještavanju te time provedbu povezanih mjera iz područja strateškog upravljanja. Mjera uključuje upravljanje odnosima s korisnicima usluga, koordiniranje i sudjelovanje u izradi akcijskih i operativnih godišnjih planova i izvješća te pripremu i podršku iz svoga djelokruga za stručne podloge kod procedura izrade strategija, nacionalnih planova, programa i ostalih strateških akata Ministarstva.

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

30. Naziv mjere: Unaprjeđenje sustava o emisijama stakleničkih plinova i ponorima ugljika

Opis mjere: Izvješće o emisijama stakleničkih plinova obuhvaća sve antropogene emisije iz izvora i uklanjanja pomoću odliva stakleničkih plinova, a priprema se na godišnjoj razini u opsegu i formatu određenim Okvirnom konvencijom Ujedinjenih naroda o promjeni klime, Pariškim sporazumom i pratećim međunarodnim ugovorima, odlukama i smjernicama. Obveza država je da razvijaju, periodično nadopunjavaju/poboljšavaju nacionalne inventare emisija stakleničkih plinova i ponora ugljika na način da primjenjuju više razine proračuna, što uključuje i izračun nacionalnih faktora emisija čime se pridonosi potpunosti i točnosti samog izračuna. Točan inventar osnova je prikaza emisija po pojedinim aktivnostima i sektorima u kojima se generiraju emisije stakleničkih plinova ali i ponori ugljika, što pridonosi definiranju pojedinih mjera i ciljeva smanjenja emisija stakleničkih plinova, a sve u cilju postizanja dekarbonizacije društva.

Svrha provedbe poboljšanja proračuna pojedinih potkategorija je unaprjeđenje sustava o emisijama stakleničkih plinova i ponora ugljika.

31. Naziv mjere: Unaprjeđenje sustava o emisijama onečišćujućih tvari u zrak

Opis mjere: Unaprjeđenja inventara emisija onečišćujućih tvari u zrak i prelazak na više razine proračuna obveza su sukladno NECD i LRTAP. Međunarodna stručna revizorska tijela (Technical Expert Review Team – TERT i Emission review team - ERT) navela su područja u kojima Hrvatska mora osigurati unaprjeđenje proračuna emisija. Prioritet je ocijeniti provedbu ciljeva smanjenja emisija iz sektora Malih kućnih ložišta koja su u RH ključni izvor emisije lebdećih čestica PM_{2,5} (više od 70%), PM₁₀ (više od 40%), NMHOS (oko 27%) i NO_x (više od 16%). Nužna su i poboljšanja izračuna emisija u sektoru Poljoprivreda i to u dijelu koji se odnosi na gospodarenje stajskim gnojem i korištenje dušičnih gnojiva, obzirom da projekcije pokazuju kako Hrvatska neće ispuniti ciljnu obvezu smanjenja emisija amonijaka za 25% (u odnosu na 2005. godinu) do 2030. godine. Ostala poboljšanja koja je potrebno izvršiti sukladno ERT i TERT nalazima, odnose se na aktivnosti Proizvodnja stakla, Nanošenje premaza, Tiskanje i Proizvodnja hrane i pića. Provedbom ovih poboljšanja unaprijedit će se sustav o emisijama onečišćujućih tvari u zrak.

32. Naziv mjere: Uspostava sustava praćenja učinkovitosti provedbe mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova i povećanja ponora

Opis mjere: Izrada dvogodišnjeg izvješća o napretku Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana (NECP) i ažuriranje istog, obveze su koje slijede iz Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime. NECP-om se želi osigurati koordinirana i dosljedna provedba Niskougljične strategije i energetske unije EU. Za potrebe izvješćivanja o napretku NECP-a potrebno je sustavno prikupljanje podataka o provedbi samih mjera, njihovim ex-post i ex ante analizama.

Cilj ove mjere je uspostava sustava koji će omogućiti učinkovito prikupljanje podataka i informacija o provedbi samih mjera, definiranje uspješnosti provedbe pojedinih mjera, pravovremenom detektiranju neučinkovitosti pojedine mjere te poduzimanju korektivnih radnji, a sve u svrhu postizanja ciljeva smanjenja emisija i povećanja uklanjanja i same dekarbonizacije društva.

33. Naziv mjere: Uspostava i razvoj učinkovitih Informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode

Opis mjere: Cilj mjere je osigurati dugoročno praćenje stanja okoliša i prirode, održavati i razvijati potrebne baze podataka i informacijske sustave te osigurati jednostavan pristup podacima o okolišu i prirodi relevantnim institucijama, stručnim organizacijama i javnosti.

Ovom mjerom se također potiče razvoj i korištenje informacijskih tehnologija, čime se osiguravaju preduvjeti za oblikovanje zahtijevanog sustava zaštite okoliša i prirode utemeljenog na europskoj praksi. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije ima ključnu ulogu u razvoju i uspostavi nacionalnih informacijskih sustava zaštite okoliša i prirode te je glavno tijelo za razmjenu podataka o okolišu i prirodi s ostalim institucijama i dionicima u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji. Kao takvo, ostaje prioritetno u svom djelovanju i u narednim razdobljima.

34. Naziv mjere: Određivanje nacionalnog sastava komunalnog otpada

Opis mjere: Poznavanje sastava komunalnog otpada je preduvjet za uspješno dimenzioniranje sustava gospodarenja komunalnim otpadom. Pouzdani podaci o sastavu komunalnog otpada važan su alat za praćenje napretka uspostave sustava gospodarenja otpadom i njegove učinkovitosti. Postojeći podaci o nacionalnom sastavu komunalnog otpada za RH su nepouzdana i temelje se na ograničenom broju analiza sastava otpada (na razini regija, županija i/ili JLS) starih više od 20 godina. Ova mjera uključivat će aktivnosti terenskog sortiranja komunalnog otpada, na temelju kojeg će se utvrditi sastav na nacionalnoj razini. Provedba ove mjere propisna je Mjerom 3. iz Plana gospodarenja otpadom RH razdoblje 2023.-2028. za ispunjenje Cilja 1. Komunalni otpad.

35. Naziv mjere: Unaprjeđeni sustav praćenja podatka o biootpadu

Opis mjere: Osiguravanje pouzdanih, relevantnih i dosljednih podataka o količinama biootpada predstavlja važan alat za strateško planiranje i postavljanje ciljeva ne samo u području gospodarenja otpadom već i području sprječavanja nastanka otpada. Cilj ove mjere je unaprijediti postojeći sustav mjerenja količina otpada od hrane iz kućanstava koje čine dio biootpada odnosno unaprijediti postojeći sustav za praćenje sprječavanja nastanka otpada od hrane na EU i na nacionalnoj razini. Mjera uključuje provedbu terenskih statističkih istraživanja o nastalim količinama otpada od hrane u kućanstvima. Navedeno je obvezno provoditi barem jednom u četiri godine, a u skladu s metodologijom Europske komisije iz Delegirane odluke Komisije (EU) 2019/1597¹ i Provedbene odluke Komisije (EU) 2019/2000². Ove aktivnosti propisane su i Mjerom 3. iz Programa sprječavanja nastanka otpada Plana gospodarenja otpadom RH razdoblje 2023.-2028. čime se doprinosi specifičnom cilju Sprječavanje nastanka biootpada.

Glavno tajništvo

Sektor za ljudske potencijale i opće poslove

36. Naziv mjere: Upravljanje ljudskim resursima

Opis mjere: Mjera pridonosi djelotvornom i učinkovitom upravljanju ljudskim potencijalima kroz provedbu obveza i ostvarivanje prava u skladu s pozitivnim zakonima, provođenju stručnih usavršavanja u svrhu učinkovitijeg rada javne uprave, provedbi javnih stručnih natječaja i oglasa te razvoju i upravljanju kompetencijama djelatnika.

37. Naziv mjere: Vođenje uredskog poslovanja

Opis mjere: Mjera doprinosi efikasnosti vođenja uredskog poslovanja u skladu s pozitivnim zakonima i Uredbom o uredskom poslovanju kroz digitalizaciju cjelokupnog postupka uredskog poslovanja, sukladno zakonskoj obvezi razmjene podataka i dokumenata te povezivanju s programima drugih institucija.

Sektor za financije, proračun i računovodstvene poslove

¹ Delegirana odluka Komisije (EU) 2019/1597 od 3. svibnja 2019., o dopuni Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na zajedničku metodologiju i minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete za ujednačeno mjerenje razine otpada od hrane (SL L 248, 27. 9. 2019.)

² Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/2000 od 28. studenoga 2019. o utvrđivanju formata za dostavu podataka o otpadu od hrane i za podnošenje izvješća o provjeri kvalitete u skladu s Direktivom 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 310, 2. 12. 2019.)

38. Naziv mjere: Upravljanje financijskim resursima Ministarstva

Opis mjere: Mjera osigurava redovno djelovanje Ministarstva te pridonosi i podupire provedbu povezanih mjera iz područja upravljanja financijama i materijalnim resursima te pridonosi realnom i racionalnom ostvarenju ciljeva, mjera i aktivnosti sukladno zadanim rokovima i planiranim okvirima sredstava za provedbu istih.

Sektor za javnu nabavu, informatiku i tehničke poslove

39. Naziv mjere: Upravljanje procesima nabave i transparentna provedba postupaka nabave

Opis mjere: ovom mjerom provodi se učinkovito upravljanje procesima nabave kao i njenom transparentnom provedbom postupaka nabave uz poštivanje načela javne nabave temeljem važećeg zakona i propisa.

40. Naziv mjere: Upravljanje imovinom i racionalno upravljanje poslovnim prostorima, opremom i sredstvima za rad

Opis mjere: Mjera ima za cilj upravljanje imovinom te racionalno upravljanje i raspolaganje nekretninama, pokretninama i upravljanje poslovnim prostorima, opremom i sredstvima te ostalim pravima u vlasništvu Ministarstva.

41. Naziv mjere: Djelotvorno upravljanje radom i razvojem informatičkog sustava

Opis mjere: Mjera se provodi u svrhu održavanja potrebnog nivoa usluga informatičkog sustava.

Samostalni sektor za pravne poslove

42. Naziv mjere: Djelotvorno upravljanje i suradnja u području provođenja normativnih poslova, provođenje upravnog nadzora i nadzora zakonitosti akata tijela jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave te provođenje drugostupanjskih postupaka iz nadležnosti Ministarstva kao i zastupanje istog u postupcima pred upravnim sudovima Republike Hrvatske

Opis mjere: Svrha mjere je omogućiti postupanja vezana za upravne nadzore, nadzore zakonitosti akata, drugostupanjske upravne postupke, upravne sporove, izradu mišljenja, godišnjih izvješća te druge poslove u vezi s tim, a što se prije svega odnosi na učinkovitiju zaštitu okoliša i prirode te poticanja zelene tranzicije sve radi pružanja pravne podrške i funkcioniranja gospodarskih subjekata i građana u okviru nadležnosti Ministarstva.

Samostalna služba za unutarnju reviziju

43. Naziv mjere: Upravljanje odnosima s partnerima i građanima te ostalim korisnicima usluga

Opis mjere: Aktivnosti unutarnje revizije odvijaju se u skladu sa Strateškim i Godišnjim planom rada Samostalne službe za unutarnju reviziju Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije odobrenim od strane ministrice, a odnose se na izradu revizijskih izvješća te predlaganje preporuka za poboljšanje odvijanja procesa u sustavu unutarnjih kontrola, radi unaprjeđenja poslovanja, učinkovitosti, ekonomičnosti i optimalnog upravljanja resursima te djelotvornost rada Ministarstva i institucija iz nadležnosti zbog pružanja razumne sigurnosti da se rizicima upravlja u svrhu ostvarenja ciljeva. Samostalna služba za unutarnju reviziju provedbom mjere stvara uvjete potrebne za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti sa zakonom i drugim propisima kojima je utvrđeno postupanje u Ministarstvu i institucijama iz nadležnosti Ministarstva.

U Provedbenom programu Ministarstva navedene su ukupno 43 mjere koje su detaljnije razrađene u Prilogu 1.-Tablični prikaz.

MINISTRICA
Marija Vučković

Prilog 1. - Tablični prikaz